

Briuselis, 2022 08 18
COM(2022) 414 final

ANNEX

PRIEDAS

prie

REKOMENDACIJOS DĖL TARYBOS SPRENDIMO,

**kuriuo leidžiama Sąjungos vardu pradėti derybas dėl Europos Tarybos konvencijos dėl
dirbtinio intelekto, žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės**

PRIEDAS

prie rekomendacijos dėl Tarybos sprendimo, kuriuo leidžiama Sąjungos vardu pradėti derybas dėl Europos Tarybos konvencijos dėl dirbtinio intelekto, žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės

Derybų procesas. Sąjunga turėtų siekti, kad:

- (1) derybų procesas būtų atviras, įtraukus, skaidrus ir grindžiamas patikimais įrodymais bei geranorišku bendradarbiavimu;
- (2) derybų procesas būtų grindžiamas įtraukiu konsultacijų procesu ir sutektų galimybę prasmingai dalyvauti visoms susijusioms suinteresuotosioms šalims, įskaitant pilietinės visuomenės, privačiojo sektoriaus, akademinės bendruomenės atstovus, nevyriausybinės organizacijas, standartizacijos organizacijas ir kitus susijusius subjektus, turinčius ekspertinių žinių, susijusių su dirbtinio intelekto (DI) sistemų projektavimo, kūrimo ir taikymo reglamentavimu;
- (3) visi iš visų derybose dalyvaujančių šalių gauti duomenys būtų vertinami vienodai, kad būtų užtikrintas įtraukus procesas;
- (4) rengiant (pagrindų) konvenciją derybų procesas būtų grindžiamas veiksminga ir realia darbo programa.

Bendrieji derybų proceso tikslai. Sąjunga turėtų siekti, kad:

- (5) konvencija derėtų su ES bendrosios rinkos teisės aktais ir kitomis ES teisės sritimis, įskaitant bendruosius ES teisės principus ir pagrindines teises bei laisves, įtvirtintas ES pagrindinių teisių chartijoje ir įgyvendinamas antrinais ES teisės aktais;
- (6) konvencija derėtų su siūlomu Dirbtinio intelekto aktu (DI aktu)¹, atsižvelgiant į būsimą teisėkūros proceso raidą;
- (7) konvencija būtų veiksminga ir ateities iššūkiams parengta DI reglamentavimo sistema, kuria siekiama užtikrinti aukštą žmogaus teisių apsaugos lygį ir Europos vertybių išsaugojimą, kartu skatinant inovacijas ir didinant teisinį tikrumą bei pasitikėjimą; konvencijoje taip pat būtų pripažinta galima DI nauda svarbiems viešiesiems interesams, įskaitant žmogaus teisių apsaugą ir palankesnes sąlygas jomis naudotis skaitmeninėje aplinkoje, visuomenės ir aplinkos gerovės didinimą, sveikatos gerinimą ir technologinės pažangos skatinimą;
- (8) konvencija būtų stiprinamas tarptautinis bendradarbiavimas tarp Europos Sąjungos ir kitų Europos ir ne Europos šalių, kurios gali prisijungti prie konvencijos;
- (9) konvencija būtų suderinta su esamomis Europos Tarybos priemonėmis, visų pirma su Europos žmogaus teisių konvencija ir jos protokolais, Europos Tarybos konvencija Nr. 108 dėl asmenų apsaugos ryšium su asmens duomenų automatizuotu tvarkymu, iš dalies pakeista ją keičiančiu Protokolu (Europos Tarybos sutarčių serija Nr. 223),

¹ Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, KURIUO NUSTATOMOS SUDERINTOS DIRBTINIO INTELEKTO TAISYKLĖS (DIRBTINIO INTELEKTO AKTAS) IR IŠ DALIES KEIČIAMI TAM TIKRI SĄJUNGOS TEISĖKŪROS PROCEDŪRA PRIIMTI AKTAI, COM(2021) 206 *final*.

ir kitais atitinkamais Europos Tarybos teisiniais dokumentais; konvencijoje tos priemonės nebūtų dubliuojamos ir būtų vengiama bet kokio neigiamo poveikio jų taikymui ar tolesniam bet kurios šalies prisijungimui prie jų; konvencija būtų šalinama nauja rizika ir sprendžiami nauji iššūkiai, kylantys dėl specifinių tam tikrų DI sistemų ypatumų, susiję su veiksmingu esamų teisių, ginamų tomis priemonėmis, vykdymo užtikrinimu;

- (10) konvencija būtų suderinta su Europos Sąjungos įsipareigojimais, susijusiais su kitais tarptautiniais susitarimais, kurių šalis ji yra, ir būtų išvengta bet kokio neigiamo poveikio veiksmingam jų taikymui; visų pirma konvencija atitiktų Sąjungos tarptautinius prekybos įsipareigojimus ir būtų išvengta nereikalingų ar nepagrįstų prekybos apribojimų.

Derybų dalykas. Sąjunga turėtų siekti, kad:

- (11) konvencijos nuostatos visapusiškai derėtų su ES bendrosios rinkos teisės aktais ir kitomis ES teisės sritimis, įskaitant bendruosius ES teisės principus ir pagrindines teises, įtvirtintas ES pagrindinių teisių chartijoje ir įgyvendinamas antrinais ES teisės aktais;
- (12) konvencijos nuostatos visapusiškai derėtų su siūlomo Dirbtinio intelekto akto nuostatomis, atsižvelgiant į būsimą teisėkūros proceso raidą;
- (13) konvencijos nuostatos suteiktų šalims galimybę užtikrinti didesnę apsaugą nei numatyta konvencijoje ir jokių būdu nepakenkti pagrindinių teisių ir laisvių apsaugos lygiui bei Sąjungos teisėje numatytooms garantijoms, įskaitant principą, kad pagrindines teises prižiūrinčios institucijos turi būti nepriklausomos tiek, kiek to reikalaujama pagal ES teisės aktus;
- (14) konvencijoje būtų vadovaujamasi rizika pagrįstu požiūriu ir nustatomos proporcingos, veiksmingos ir aiškos taisyklės, taikytinos viešiesiems ir privatiesiems subjektams visoje DI vertės grandinėje, kuriomis būtų siekiama kuo labiau sumažinti riziką, kylančią projektuojant, kuriant ir taikant tam tikras DI sistemas, kartu išvengiant bet kokios nereikalingos ir neproporcingos naštos ar apribojimų tų subjektų veiklai ar technologijų plėtros suvaržymų; visų pirma, bet kokios reguliavimo priemonės apimtis ir griežtumas būtų subalansuoti, pagrįsti ir nustatyti atsižvelgiant į DI sistemų keliamos rizikos lygį;
- (15) konvencijos nuostatos būtų suformuluotos, kiek įmanoma, taip, kad jos būtų parengtos ateities iššūkiams ir lanksčios, taip pat suteiktų galimybę atsižvelgti į būsimą technologijų raidą, rinkos, visuomenės ir aplinkos pokyčius, susijusius su DI;
- (16) konvencijoje būtų numatytos DI sistemų projektavimo, kūrimo ir taikymo taisyklės, kurias taikant būtų išvengta dubliavimosi ir sukurama reikšminga pridėtinė vertė, palyginti su kitomis atitinkamomis tarptautinėmis ar regioninėmis konvencijomis, visų pirma duomenų apsaugos srityje; tos DI taikomos taisyklės būtų suderintos su tokiomis konvencijomis ir tarptautiniais žmogaus teisių standartais;
- (17) į konvenciją būtų įtrauktos nuostatos dėl veiksmingo DI sistemų projektavimui, kūrimui ir taikymui taikytinų taisyklių įgyvendinimo, visų pirma pasitelkiant tinkamus *ex ante* ir *ex post* atitikties ir kontrolės mechanizmus, taip pat joje būtų pripažintas standartų, sertifikavimo mechanizmų, nepriklausomų trečiųjų šalių,

dalyvaujančių atliekant atitikties patikras, ir kompetentingų priežiūros institucijų vaidmuo;

- (18) konvencijoje būtų numatytos inovacijų rėmimo priemonės, įskaitant DI sistemų testavimą ir apribotų bandomųjų reglamentavimo aplinkų sukūrimą bei valdymą, siekiant skatinti DI inovacijas kontroliuojamoje aplinkoje, prižiūrint kompetentingoms institucijoms;
- (19) konvencija būtų atsižvelgta į ypatingus mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) poreikius, nebūtų daromas neproporcingai didelis poveikis jų konkurencingumui, o Šalys būtų įpareigosios imtis konkrečių priemonių joms remti;
- (20) konvencija būtų atsižvelgta į teisėsaugos ir teisminių institucijų interesus nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, nustatymo ir patraukimo baudžiamojon atsakomybėn tikslais, be kita ko, kiek tai susiję su tokių tyrimų konfidencialumu ir vientisumu;
- (21) konvencijoje būtų numatyta veiksminga kompetentingų institucijų vykdoma priežiūra ir bendradarbiavimo mechanizmai, suteikiantys galimybę veiksmingai ją įgyvendinti.

Konvencijos veikimas. Sąjunga turėtų siekti, kad:

- (22) į konvenciją būtų įtraukta atskyrimo nuostata, suteikianti galimybę ES valstybėms narėms tarpusavyje santykiuose toliau taikyti ES teisę srityse, kurioms taikoma konvencija;
- (23) konvencijoje būtų numatytas tinkamas jos įgyvendinimo užtikrinimo mechanizmas ir baigiamosios nuostatos, be kita ko, dėl ginčų sprendimo, pasirašymo, ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ir prisijungimo, įsigaliojimo, pakeitimo, taikymo sustabdymo, denonsavimo ir depozitaro, taip pat kalbų; šios nuostatos, kai įmanoma ir tinkama, būtų suderintos pagal kitų atitinkamų Europos Tarybos konvencijų nuostatas;
- (24) konvencijoje būtų numatyta galimybė Europos Sąjungai tapti jos šalimi.